

УДК 342.9

С.В. ЗОЛОТУХІН, Донецький юридичний інститут МВС України

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАХИСТУ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, суспільна мораль

Захист суспільної моралі в реалізації завдань подальшої розбудови в Україні соціальної та правової держави, подальшого утвердження гуманістичних засад життя і розвитку суспільства тісно пов'язується з функціонуванням місцевого самоврядування, що постає як невід'ємний атрибут демократії, та є однією з форм здійснення народовладдя. Органи місцевого самоврядування як виразники інтересів територіальної громади беруть активну участь у вирішенні значного кола питань, серед яких відповідне місце відводиться забезпеченню дотримання вимог суспільної моралі. Адже культурний розвиток молодого покоління та культивування високих моральних цінностей виступають одним з магістральних напрямів у діяльності органів місцевого самоврядування. Об'єктивно так складається, що обсяг та зміст компетенції органів місцевого самоврядування з реалізації заходів із захисту суспільної моралі дотепер не отримали належного рівня наукового опрацювання, що, в цілому, зумовлює необхідність проведення даного дослідження.

В цілому окремі аспекти проблематики захисту суспільної моралі та ролі органів влади у реалізації повноважень, спрямованих на забезпечення реалізації відповідних заходів, отримали відображення у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених та практиків. Зокрема, можна виділити роботи С.Ф. Денисова, А.О. Кислого, А.В. Ландіної, В.О. Морозової, І.І. Припхан, І.О. Хрімлі та ін. Проте і

досі недостатньо конкретизованою залишається характеристика повноважень органів місцевого самоврядування щодо забезпечення захисту засад суспільної моралі. У зв'язку з цим метою даної статті є розробка пропозицій щодо удосконалення правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у сфері захисту суспільної моралі. Новизною роботи є обґрунтування з позицій науки адміністративного права напрямів подальшого розвитку законодавства України, що визначає зміст та особливості реалізації органами місцевого самоврядування компетенції у сфері захисту суспільної моралі.

Для досягнення поставленої мети було вирішено наступні завдання:

- проаналізовано існуючі наукові розробки та вітчизняне законодавство в контексті досліджуваної тематики;

- розроблено пропозиції щодо вдосконалення правового забезпечення відносин у досліджуваній сфері.

Як наголошують фахівці у галузі теорії держави і права, вельми важливим в умовах державності і найбільш всеохоплюючим різновидом самоврядування є діяльність органів самоврядування на місцях. Вже саме їх існування є свідченням наявності певної децентралізації державного управління. Самоврядування може здійснювати ефективну допомогу державі у вирішенні її завдань і виконанні її функцій [1, с.110]. Це означає, що у вирішенні таких загальнодержавних завдань, як забезпечення моральності в суспільстві й дотримання етичних вимог суттєва роль відводиться недержавним інституціям – передусім, органам місцевого самоврядування.

Будь-які напрями державної політики мають реалізовуватися на засадах поєднання загальнодержавних і місцевих інтересів, враховувати особливості окремих територій, традиції та звичаї населення, що на них проживає. Децентралізація у відносинах держави і місцевого самоврядування, як справедливо вважає В.В. Тісногуз, розглядається, перш за все, у питаннях управління суспільними справами, які на місцевому рівні є питаннями місцевого значення (місцевими справами), а з точки зору

компетенції складають предмети відання органів місцевого самоврядування [2, с.11]. Тому участь органів місцевого самоврядування у здійсненні заходів із захисту суспільної моралі може вважатися дієвою складовою досягнення ефективності функціонування органів публічної влади, враховуючи те, що саме ці інституції є найбільш наближеними до суспільства – громадян та їх потреб.

Вивчення питань участі органів місцевого самоврядування у виконанні загальнодержавних завдань із захисту моральності в суспільстві та його етичних засад на сьогодні репрезентовано лише фрагментарно у працях фахівців історичних, соціологічних і політологічних галузей знань. З погляду правової науки, об'єктами дослідження були переважно питання взаємовідносин органів місцевого самоврядування та суб'єктів рекламної діяльності, а також суб'єктів окремих сфер господарювання, що пов'язані з виготовленням продукції сексуального чи еротичного характеру. Досліджуючи питання адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування, Я.В. Журавель доходить висновку, що суспільні відносини, які виникають з метою реалізації та захисту прав громадян на участь у здійсненні управління державними справами під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, поряд з іншими правовідносинами становлять предмет адміністративного права [3, с.9]. Незважаючи на те, що протягом останніх років кількість праць учених у галузі адміністративного права, присвячених питанням функціонування місцевого самоврядування значно зросла, у більшості з них морально-етичним аспектам цієї проблематики було приділено недостатньо уваги.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає поняття «місцеве самоврядування» як гарантоване державою право та реальну здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Наведений нормативно-правовий акт не визначає окремо повноважень органів місцевого самоврядування у сфері захисту суспільної моралі, а лише дає загальний перелік сфер відання з розподілом повноважень на власні та делеговані органами виконавчої влади. Більш детально повноваження органів місцевого самоврядування у сфері захисту суспільної моралі визначено у положеннях Закону України «Про захист суспільної моралі». За функціональним змістом до таких належать, передусім, повноваження у сфері розповсюдження продукції сексуального чи еротичного характеру, експертної діяльності і реєстрації продукції сексуального чи еротичного характеру, порядку і умов публічної демонстрації продукції, що містить елементи еротики, засобами масової інформації, а також контролю у сфері захисту суспільної моралі, а саме:

1) встановлення (за наявності позитивного висновку Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі, і лише у спеціально відведених для цього місцях), способу розповсюдження продукції сексуального чи еротичного характеру (ч.1 ст.8);

2) визначення, з урахуванням особливостей місцевих умов, звичаїв і традицій, додатково територій і місць, у яких заборонено розповсюдження продукції сексуального характеру та проведення видовищних заходів сексуального характеру (ч.3 ст.8);

3) прийняття, спільно з органами державної влади та за погодженням з відповідними державними органами освіти рішення про обмеження обігу матеріалів і продукції сексуального характеру за віковою ознакою (ч.7 ст.8);

4) ініціювання проведення експертизи продукції та видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру на будь-якому етапі обігу продукції сексуального чи еротичного характеру (ч.3 ст.10);

5) визначення меж скорочення спеціально відведеного законодавством часу (з 24 годин до 4 годин), протягом якого допускається трансляція теле-, відео- і радіопрограм, що містять елементи еротики (ч.4 ст.13);

б) обов'язкове повідомлення, у разі виявлення порушень ліцензійних умов обігу про-

дукції сексуального чи еротичного характеру, органу ліцензування (ч.4 ст.15).

Аналіз викладених вище повноважень дає підстави зауважити, що їх реалізація зводиться, переважно, до сфери обігу продукції та проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру. Поряд із цим, у інших сферах – передусім, культурній, інформаційній, рекламній та інших існує значна кількість завдань, пов'язаних із захистом моральності суспільства, ефективне виконання яких можливе лише за широкої участі органів місцевого самоврядування. Ці завдання дістають свого закріплення у відповідних нормативно-правових актах, якими врегульовано питання діяльності всіх суб'єктів владних повноважень, на які покладено їх практичне виконання – як органів державної виконавчої влади, так і органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

Так, на підставі детального вивчення положень актів чинного законодавства у сфері захисту суспільної моралі може бути виділено конкретні аспекти участі органів місцевого самоврядування у виконанні загальнодержавних завдань із забезпечення морального здоров'я населення та зміцнення етичних засад його життя в такій сфері, як культура.

Як впливає зі змісту Закону України «Про культуру», створення закладів культури є правом, наданим органам місцевого самоврядування (п.4 ч.2 ст.9); при цьому органи місцевого самоврядування є суб'єктами діяльності у сфері культури (п.2 ч.2 ст.12). Наведені положення свідчать про надання органам місцевого самоврядування легітимних можливостей бути активними суб'єктами культурної діяльності, що наділяє їх спроможністю впливати на стан культурного розвитку суспільства, в тому числі для утвердження морально-етичних принципів. Отже, органи місцевого самоврядування є цілком здатними сприяти, за допомогою наданих їм можливостей, культурно-естетичному вихованню громадян і проведенню в життя ідей духовності й гуманістичних цінностей.

Серед актуальних проблем сьогодення (економічних, політичних, соціальних), на

думку О. Парфьонові, визначальною буде проблема формування духовно-моральних цінностей та ціннісних орієнтацій, без яких неможливо утвердження нової соціокультурної реальності. При чому слід пам'ятати, що протягом усієї своєї історії український народ був потужною культуротворчою силою, здатною долати будь-які соціальні та культурні кризові явища [4, с.44]. Підтримуючи таку позицію, слід зазначити, що в умовах сьогодення, коли для більшості громадян цінності світової та національної культури відходять на другий план, поступаючись місцем «новим» ідеологіям, які нав'язують інші цінності – споживчого способу життя, турбування лише про власний комфорт, нехтування інтересами оточуючих, – нагальною потребою є встановлення цим чинникам дієвих перепон. Тому інститут місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси населення – представників кожної територіальної громади, – має функціонувати не лише як конституційно проголошений атрибут демократії, але і спрямовувати свою діяльність на припинення примітивізації культурних цінностей і орієнтуватися, передусім, на вільний етичний і моральний розвиток особистості.

Крім можливостей, які було наведено вище, органи місцевого самоврядування за законодавством наділяються й відповідними повноваженнями в культурній сфері, з яких слід окремо виділити такі, що мають організаційно-управлінський характер, а саме:

- забезпечення збереження культурної спадщини, культурних цінностей і культурних благ (ст.16);

- сприяння мистецькому аматорству та організації дозвілля громадян (ст.18) [5].

Як окрема складова, що належить до соціально-культурної сфери адміністративно-правового регулювання, важливе значення в діяльності органів місцевого самоврядування має галузь телебачення і радіомовлення. Цей напрям діяльності вбачається вельми актуальним з огляду на те, що протягом декількох останніх десятиліть серед населення, особливо молодого покоління, спостерігається ситуація, коли кінопродукція, телепрограми та радіопе-

редачі стали фактично єдиним доступним шляхом пізнання культурних цінностей.

Відповідно до ст.16 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», органи місцевого самоврядування наділені повноваженнями щодо прийняття рішення про створення і фінансування комунальної телерадіоорганізації. Це, на мою думку, забезпечує органам місцевого самоврядування реальні можливості впливу на суспільну думку представників певної територіальної громади з метою утвердження моральності. На сьогодні в Україні нараховується велика кількість комунальних теле- і радіоорганізацій, які діють в різних регіонах країни, втім, навряд чи може бути виділено серед них такі, що повною мірою відповідали б потребам суспільства щодо гарантування розвитку моральності і культурно-естетичному вихованню особистості. Основною причиною цього є те, що практично всі телерадіоорганізації, дбаючи про свій рейтинг шляхом збільшення глядацької чи слухачької аудиторії, зосереджуються на розважальному, а не пізнавальному аспекті своєї ефірної роботи.

Поряд із законодавчо визначеними заходами щодо зміцнення моральності населення, участь у здійсненні яких беруть органи місцевого самоврядування, постає нагальною потребою більш чітко врегулювання обмежень деяких видів матеріалів у інформаційній діяльності всіх без виключення телерадіоорганізацій. Так, може бути запропоновано встановлення заборони використання, по-перше, крім матеріалів еротичного або такого, що припускає двозначне тлумачення, характеру – таких саме висловлювань, публікацій, фото- й відеоматеріалів, жартів, пісень тощо; по-друге, будь-яких матеріалів, які відображають зневажливе ставлення до суспільства (це стосується, зокрема, всім відомих радіостанцій, які транслюють пісенні записи зухвалого характеру), що пропагують асоціальний спосіб життя, негативне ставлення до правоохоронних органів, привабливість кримінального світу та поширення кримінальної субкультури.

З урахуванням наведеного, необхідним постає встановлення в діяльності кожної кому-

нальної телерадіоорганізації, що створюється органами місцевого самоврядування, обов'язкової мінімальної частки ефірного часу, призначеного для демонстрування спеціалізованих теле- та радіопрограм щодо популяризації етичних цінностей, духовних і культурних надбань українського суспільства на державних та комунальних телерадіоканалах.

Аналіз точок зору науковців та практики показує, що на органи місцевого самоврядування покладено відповідальність за соціально-економічний розвиток територіальних громад сіл, селищ, міст, а відтак – за стан моральності їхніх мешканців. Законом України «Про телебачення і радіомовлення» на органи місцевого самоврядування, поряд із державними органами та іншими суб'єктами діяльності в цій сфері покладається відповідальність за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення (ст.71).

Чинне законодавство України в інформаційній сфері не визначає окремо повноважень органів місцевого самоврядування щодо їх участі у здійсненні заходів із захисту моральності в суспільстві, тому виділені нами положення ґрунтуються, переважно, на нормах, які зафіксовано в інших нормативно-правових актах. Враховуючи розгалуженість цієї системи, може бути запропоновано відносити повноваження органів місцевого самоврядування у таких галузях, як телекомунікації, телебачення і радіомовлення, співпраця зі ЗМІ тощо до таких, що реалізуються у сфері інформатизації суспільства. В.М. Семиколонов називає одними із сутнісних рис інформаційного суспільства домінування інформаційного сектору в загальному обсязі валового внутрішнього продукту й формування й використання нових телекомунікаційних та комп'ютерних технологій [6, с.6].

Відповідними повноваженнями органи місцевого самоврядування наділені й у сфері комунікацій, що полягають, зокрема у взаємодії з операторами телекомунікацій (ст.11 Закону «Про телекомунікації»). Налагодження такої взаємодії, на наш погляд, завжди має ґрунтуватися на розумінні всіма посадовими та службовими особами органів місцевого

самоврядування того, що іншою стороною прогресивного розвитку інформаційних технологій є і завжди залишатиметься складна соціальна реальність. Її складовими є внутрішній духовний світ людини, соціальні цінності та відповідні моральні переконання. Проаналізовані повноваження, що покладено державою на органи місцевого самоврядування, а також надані їм можливості для впливу на стан захисту суспільної моралі об'єднують широкий комплекс заходів у сфері культури та інформатизації населення.

Розглядаючи питання предметів відання органів місцевого самоврядування, А.Р. Лещух звертає увагу на те, що наділення органів місцевого самоврядування правом та обов'язком здійснювати визначені управлінські функції відносно об'єктів управління дозволяє констатувати наявність у їх діяльності окремого напрямку – профілактики адміністративних правопорушень [7, с.193].

Слід погодитися з наведеним, що дає підстави виділити серед напрямів, у яких органами місцевого самоврядування здійснюються заходи із захисту суспільної моралі, ще принаймні дві окремі сфери. Перш за все, такою можна вважати рекламну діяльність через її найбільшу наближеність до обігу різного роду продукції, в тому числі сексуального та еротичного характеру. Другою окремою сферою, в якій також реалізовується мета укріплення моральності й гуманності суспільства, може бути виділено захист тварин від жорстокого поводження.

Питання взаємовідносин між органами місцевого самоврядування та суб'єктами рекламної діяльності на сьогоднішній день залишається одним з найбільш актуальних. За своєю сутністю реклама, на думку А.І. Черемної, є багатоаспектним поняттям, тому може розглядатися і як діяльність, і як інформація, і як специфічний процес [8, с.5]. Законом України «Про рекламу» у ст.1 це поняття визначається як інформація про особу чи товар, розповсюджена в будь-якій формі та в будь-який спосіб і призначена сформувати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес щодо таких особи чи товару. В свою чергу ст.14

Закону України «Про захист суспільної моралі» передбачається: «Реклама діяльності з обігу продукції, послуг і видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру, а також реклама діяльності рекламодавця та розповсюджувача реклами дозволяється лише за наявності спеціального дозволу (ліцензії), отримання якого повинно передувати етапу її виробництва і розповсюдження».

Окремим аспектом цього питання постає діяльність з розміщення зовнішньої реклами, яка має великий потенціал і постає суттєвим чинником створення сучасного інформаційного та культурного простору. Законодавство у сфері захисту суспільної моралі забороняє зовнішню рекламу (відкриті вітрини, щити на будинках, вулицях тощо), що містить тексти і (або) зображення сексуального чи еротичного характеру.

Як наводить з цього питання М.І. Бойко, у сфері рекламної діяльності Національною експертною комісією виявлялося й піддавалося критиці численні порушення чинного законодавства. Серед таких – реклама з присмаком еротики таких підприємств і товарів, як: плитка для підлоги «Атем» – «Нова плитка, що спокушає», реклама якої розміщувалася на білбордах Київської області; натяжні стелі «Гармонія натяжних стель»; оператор мобільного зв'язку «Евросеть» – «Ні... собі! Усе – людям!»; кава «MacCoffee» – «10 тачок за 10 пачок»; рекламний ролик оператора мобільного зв'язку «Джинс», сюжетна лінія якого сфокусована на демонструванні швидкоплинного сексуального контакту в громадському місці, поданий таким чином, що не залишає можливості для іншого тлумачення. Було піддано забороні й розташовану в метрополітені рекламу жіночої білизни «Ажур», еротичні контенті на телефони, які рекламувалися в газеті «Обзор» і журналі «Ліза» [9, с.24].

Розміщення зовнішньої реклами, окрім наведених вище законодавчих актів, регламентується також Постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2003 р. № 2067 «Про затвердження Типових правил розміщення зовнішньої реклами» (далі – Типові правила). До компетенції органів місцевого самовряду-

вання при цьому належить вирішення питань щодо розміщення зовнішньої реклами у населених пунктах. На основі Типових правил Кабінету Міністрів України виконавчі органи сільських, селищних та міських рад ухвалюють порядки розміщення зовнішньої реклами, у яких визначають місцеві особливості розміщення зовнішньої реклами (порядок розміщення зовнішньої реклами, процедуру подання заяви на одержання дозволу на це, правила та обмеження щодо розміщення зовнішньої реклами, що пов'язано з урахуванням місцевої містобудівної ситуації та дотриманням естетичних вимог тощо).

Законодавством при цьому встановлено певні вимоги та обмеження щодо розміщення зовнішньої реклами продукції й видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру, що може здійснюватися лише у місцях, спеціально визначених органами місцевої виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Під терміном «спеціально визначене місце» розуміється територія чи приміщення, відведене для реклами, розповсюдження продукції чи проведення видовищних заходів сексуального характеру, з пристойним зовнішнім оформленням, максимально віддалене від місць масового відпочинку, освітніх закладів для неповнолітніх, пам'яток історії й культури, сакральних і ритуальних об'єктів та військових частин [10].

Виконавчі органи сільських, селищних та міських рад при цьому відіграють роль дозвільних органів, які на підставі законодавчих норм видають або вмотивовано відмовляють у видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами. Однак у процесі видачі дозволів на розміщення зовнішньої реклами ніхто не може втручатися у форму та зміст зовнішньої реклами. Таким чином, суворо заборонено відмовляти у видачі дозволів на розміщення зовнішньої рекламу з огляду на форму та зміст зовнішньої реклами або вимагати задля отримання такого дозволу зміни форми та змісту зовнішньої реклами.

У сфері захисту тварин від жорстокого поводження органам місцевого самоврядування Законом України «Про захист тварин від жор-

стокого поводження» надано можливості створення притулків для тварин (ч.2 ст.15) і створення комунальних служб або підприємств з питань утримання або поводження з домашніми тваринами для забезпечення вилу та тимчасової ізоляції собак, котів та інших домашніх тварин (ч.4 ст.24). Серед повноважень, якими наділяються органи місцевого самоврядування в цій сфері, слід виділити, передусім, такі: по-перше, встановлення правил утримання собак і котів (ч.2 ст.9); по-друге, здійснення, поряд з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, управління у сфері захисту тварин від жорстокого поводження (п.4 ч.2 ст.28 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження»).

Поза увагою законодавця, як вбачається, залишилося питання чіткого визначення меж участі органів місцевого самоврядування у здійсненні експертної діяльності у сфері захисту суспільної моралі, що здатне призводити до їх фактичного відсторонення від розв'язання багатьох актуальних завдань, пов'язаних із дозвільною діяльністю щодо обігу продукції сексуального чи еротичного характеру, проведенням видовищних заходів або встановленням обмежень ефірного часу для демонстрації телерадіопередач, які містять елементи еротики.

Указом Президента України від 15.03.2002 р. «Про невідкладні додаткові заходи щодо зміцнення моральності у суспільстві та утвердження здорового способу життя» у п.10 ст.6 передбачено включення до складу Національної експертної комісії з питань суспільної моралі представників органів місцевого самоврядування. Положенням про НЕК у ст.7 визначено, що «Комісія формується з провідних діячів культури, мистецтва, науки і освіти, психіатрів, сексопатологів, фахівців у галузі інформації та інших осіб за рекомендаціями юридичних осіб, у яких вони працюють», при цьому прямої вказівки на участь органів місцевого самоврядування безпосередньо в роботі Комісії не міститься. Отже, різне розуміння меж здійснення повноважень органами державної влади та органами місцевого само-

врядування стає на заваді подальшим зрушенням у напрямі захисту моральних засад суспільства та своєчасного усунення чинників, які завдають їм шкоди. Розмежування функцій місцевого самоврядування і держави, їх органів і посадових осіб, на наш погляд, доцільно провадити, керуючись принципом субсидіарності, сформульованим в енциклопедії Папи Пія XI: «Не можна змінювати або порушувати цей найважливіший принцип соціальної філософії: повноваження, які вони здатні здійснювати з власної ініціативи і власними засобами, не повинні бути відібрані в людей і передані громаді» [1, с.97].

Розмежуванню функцій місцевого самоврядування і держави та їх органів сприятиме також чітке визначення в законодавстві інтересів місцевих і держави, що автоматично призведе до структуризації й розмежування компетенції цих суб'єктів, виключення з практики їх функціонування і взаємодії подвійності, дублювання й колізій компетенційних повноважень [12, с.302]. Слід також взяти до уваги пропозицію І.І. Припхан, яка обґрунтовує необхідність розширення сфери дії Закону «Про захист суспільної моралі» тим, що суспільна мораль, яка є явищем багатогранним, заснованим на традиційних духовних і культурних цінностях народу, не може бути повністю захищеною виключно шляхом державного регулювання і контролю за обігом продукції сексуального чи еротичного характеру [13, с.16].

Таким чином, на підставі вищенаведеного можна відзначити те, що серед суб'єктів здійснення громадського контролю за дотриманням вимог законодавства щодо захисту суспільної моралі органами місцевого самоврядування нормативно-правовими актами не відведено належного місця, незважаючи на те, що вони як недержавні структури наділені обов'язками зі здійснення загальних і спеціальних заходів щодо профілактики правопорушень, у тому числі таких, які посягають на суспільну мораль. Крім того, органи місцевого самоврядування забезпечують проведення зазначених заходів спільно з органами державної виконавчої влади, громадськими організаціями, підприємствами й установами, що діють на

території відповідної громади шляхом залучення громадян до участі в охороні громадського порядку, й отже – й запобігання аморальним проявам, і це прямо передбачено законодавством України про адміністративні правопорушення та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін. / за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. – Х. : Право, 2002. – 432 с.
2. Тісногуз В. В. Адміністративно-правове забезпечення децентралізації в управлінні місцевими справами на місцевому рівні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / В. В. Тісногуз ; Нац. ун-т Держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2008. – 22 с.
3. Журавель Я. В. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Я. В. Журавель ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К., 2008. – 19 с.
4. Парфьонова О. Еволюція морального змісту традицій в сучасній українській культурі / О. Парфьонова // Вісник Книжкової палати. – 2005. – № 5. – С. 43–45.
5. Закон України «Про культуру» : від 14.12.2010 р., № 2778–VI // ВВР України. – 2011. – № 24. – Ст. 168.
6. Семиколенов В. М. Мораль в інформаційному суспільстві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософських наук : спец. 09.00.04 «Філософська антропологія; філософія культури» / В. М. Семиколенов. – Сімферополь, 2006. – 16 с.
7. Лещух А .Р. Вплив адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування України на профілактику адмініс-

тративних правопорушень / А. Р. Лещух // Науковий вісник Львівськ. держ. ун-ту внутр. справ. Серія юридична : зб. наук. праць. – 2007. – Вип. 2. – С. 189–195.

8. Черемнова А. І. Правове регулювання комерційної реклами в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; арбітражний процес» / А. І. Черемнова. – К., 2000. – 17 с.

9. Бойко М. І. Сучасні тенденції формування суспільної моралі в Україні / М. І. Бойко // Трибуна. – 2007. – № 9–10. – С. 24–25.

10. Закон України «Про захист суспільної моралі» : від 20.11.2003 р., № 1296–IV // ВВР України. – 2004. – № 14. – Ст. 192.

11. Бондарев С. В. Самоуправление как политико-правовой институт: генезис и эволюционные формы / С. В. Бондарев // Философия права. – 2007. – № 2 (22). – С. 96–101.

12. Любченко Г.М. Развитие местного самоуправления как институт гражданского общества // Проблемы законности. – 2006. – Вип. 80. – С. 113–121.

13. Припхан І. І. Конституційно-правові засади захисту суспільної моралі : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / І. І. Припхан. – К., 2011. – 22 с.

Золотухін С. В. Повноваження органів місцевого самоврядування з реалізації заходів із захисту суспільної моралі / С. В. Золотухін // Форум права. – 2013. – № 1. – С. 338–345 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/13zcvzcm.pdf>

Розглянуто обсяг та зміст компетенції органів місцевого самоврядування з реалізації заходів із захисту суспільної моралі. З позицій науки адміністративного права обґрунтовано напрями подальшого розвитку законодавства України, що визначає зміст та особливості реалізації органами місцевого самоврядування компетенції у сфері захисту суспільної моралі.

***

Золотухин С.В. Полномочия органов местного самоуправления по реализации мер по защите общественной морали

Рассмотрены объем и содержание компетенции органов местного самоуправления по реализации мер по защите общественной морали. С позиций науки административного права обоснованы направления дальнейшего развития законодательства Украины, определяющего содержание и особенности реализации органами местного самоуправления компетенции в сфере защиты общественной морали.

***

Zolotukhin S.V. Powers of Organs of Local Self-Government on Realization of Measures on Defence of Public Moral

Separate questions are considered in the article, touching a volume and maintenance of competence of organs of local self-government on realization of measures on defence of public moral. From positions of science of administrative law directions of further development of legislation of Ukraine, qualificatory maintenance and features of realization of local self-government of competence organs in the field of defence of public moral are reasonable.